

VÍCE KULTURY & ROZHOVORŮ

instinkt

7/2019

NOVÝ
MĚSÍČNÍK
35 Kč

**Práce
na 100 %**

Workoholismus
je krutá závislost

**Rozstřel
v hájovně...**

Jako malá netušila, že rodiče
skrývají zpravodajce z Anglie

**Krása
zahrad**

podle Ferdinanda
Lefflera

TAMARA & TOMÁŠ KLUSOVI

REBELKA A FLEGMATIK: S Tamarou
se Tomáš naučil nehrát v lásce jen na sebe. A ona...?

35 Kč / 1,75 €

ROZHOVOR

Ferdinand Leffler

CHCI BÝT VÍC ZAHRADNÍKEM

text: MILAN LEŽÁK ML.

„S neomezeným budgetem jde vše jednoduše. My zahradní architekti to milujeme, ale musím říci, že mě víc posunuje nesnadná realizace,“ říká zahradní architekt Ferdinand Leffler, jenž vytvořil zahrady nejbohatším Čechům a zároveň vzdělává televizní diváky.

>

ROZHOVOR

Z

Z televizního pořadu Ferdinandovy zahrady je občas patrné, že prsty noříte do půdy jen pro kameru. Jste zahradní architekt i zahradník?

Opravdu? Upřímně, chtěl bych být víc zahradník, než mám možnost předvádět na kameru. U domu mám zahradu, kde za mě nikdo nic neudělá. Momentálně na pozemku probíhá výrazná rekonstrukce; snažím se tam dostat víc trvalek a kyttek, které jsem doteď neměl.

Sedí na vás přísloví o kovářově kobyle?

Mám tři psy, což se téměř neslučuje s tím, aby zahrada byla načančaná a upravená, ale teď jsem se rozhoupal k definitivnímu řešení. Rozhodl jsem se odstoupit od trávníků a sázím na zahradě louku, kterou povedou cesty. V naší zahradě je radost žít: máme ohniště, biobazén, saunu... Coby zahradník mám ale ještě rezervy.

Kdy jste zjistil, že víc než hraní si s domy a příchými vás těší práce s rostlinami?

K zahradní architektuře jsem nepřišel přes stavební architekturu, ale přes krajinu. Teprve posledních pár let bych si dovedl představit navrhovat i domy. Studoval jsem krajinnou architekturu, zabýval se rekultivací oblastí zničených průmyslem. Pak jsem zjistil, že mě velké měřítko tak nenaplnuje a že spoustu času trávím komunikací s úřady. Raději jsem se začal věnovat zahradní architektuře, kde jsem blíž lidem a mám i hmatatelnější cíle.

Dosáhl jste ideálu, žijete se svým koníčkem...

Ať dělám v životě cokoli, snažím se si to užít. Když ráno mažu chleby svým čtyřem dětem, pustím si k tomu Pink Floyd a děti učím, jakou jsem poslouchal muziku. Tančíme, zpíváme u toho. Když můžu, jedu do práce na kole... Každou činnost se snažím dělat s radostí, na pohodu, i proto jsem opustil krajinné inženýrství a raději šel dělat to, co mě bezprostředně baví. Nejhorší, co člověka může potkat, je, když chodí do práce otrávený.

Těší vás na zahradní architektuře i rýsování a komunikace s majiteli?

Za rýsovacím prknem už moc času netrávím, dnes se vše projektuje na počítači. Baví mě rozhovory s klienty! Není to tak jednoduché, že by řekli, co chtějí, a já věděl, kudy se vydat. Často jde o hledání

toho, co si vlastně přejí. Otevírám jim dveře, které možná ani neznají.

Kde jste se tak opálil?

Trávím hodně času venku, a teď jsem navíc pracoval na projektu zahrady na Zanzibaru, tam se člověk opálí rychle.

Tvoříte zahrady v Kanadě, na Zanzibaru... Limituje vás neznalost prostředí a vhodných rostlin?

V Kanadě u Atlantiku to bylo jednoduché, tam rostou podobné druhy jako u nás. Ale nové prostředí je výzvou, setkávám se s kulturou, která žije jinak. Lavičky mají umístěny na funkčních místech, cestičky z kamenů, které byly vydolovány někde poblíž, a jsou tam obrovské lesy plné javorů, z nichž místní čerpají svoje sirupy. Když má člověk pro to cit a přijme to jako fakt, spíš mu to v tvorbě pomáhá, než by házelo klacky pod nohy. Musí se vyrovnat s tím, že kanadští zahradníci jsou v dobrém slova smyslu divočejší. My v Česku jsme pořád pod organizovaným německým vlivem. Co je ale zásadní, vytvářel jsem odpočinkové rezorty – prázdniny se všude na světě tráví stejným způsobem. Snažil jsem se přitáhnout autentickou přírodu, která je kolem domů, ať už v Kanadě, Kostarice, nebo na Zanzibaru.

Pracoval jste pro cizince?

Ani ne, téměř všechny pozemky patřily českým majitelům. V Čechách se naopak zahraniční klientele věnuju dost.

Vaše realizace zahrady s vodopádem je zajímavá. Plníte si sny?

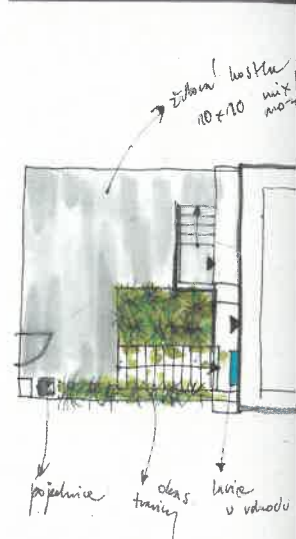
Všude si plním sny. Nedávno tu seděl klient, kterému jsme prezentovali novou zahradu v Dobříčovicích. Přiznám, že jsem mu ji záviděl a měl chuť běžet domů a pracovat na vlastním. A takhle by to asi mělo být; že to pro mne není žádná další realizace, ale zahrada, v níž bych měl chuť sám žít.

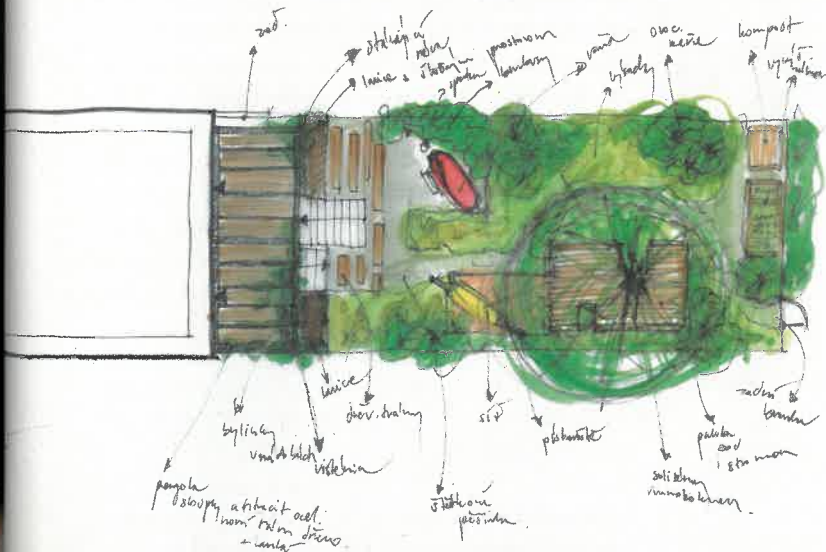
Opouštíte prostředí krásných zahrad „bezbolestně“?

Vždycky se mi chce domů... Abych se z práce nezbláznil a aby mě pořád bavila, musím mít také čas sám pro sebe. Kolem páté odpolední přestávám mít chuť se s kýmkoli bavit o zahradách. Chci být doma, chodit s dětmi do lesa a běhat se psy.

Touží majitelé, abyste s odstupem času kontroloval svou práci?

Touží po tom oni a já také; občas se i trochu vnucuju, protože vidět zahradu, jak po pár letech prospěje, jestli v ní žijí lidé, je pro architekta ta největší škola. Poznává se, jestli jsou lavičky u ohniště třeba

Narodil se 12. prosince 1978 v Dobřichovicích. Vystudoval krajinné plánování a zahradní inženýrství na České zemědělské univerzitě. Absolvoval stáže v USA a Anglii. Je zakladatelem ateliéru Flera; několikrát získal titul Zahrada roku. Je spolumajitelem a jedním z kurátorů galerie exteriérového umění Flera Gallery. Pořádá semináře pro veřejnost v rámci projektu Flera Academy. Napsal knihu Žijte ve své zahradě. Zpívá v rockové kapele Boys don't cry. Je ženatý a má čtyři děti.

zaprášené, a... pak si položíím otázku, proč jsem si tenkrát myslel, že tam budou žít, co jsem udělal špatně? Po třech letech už bývá zahrada vzrostlá a klient se ptá, co bude dál, tak mu nabídneme třeba sochu, která dodá prostoru kouzlo.

Chodíte na výstavy?

Už na studiích jsem si vyzkoušel, jak je krásné být při projektování zahrady v kontaktu s umělcem, on má jiný pohled a jinou perspektivu než my architekti. Asi před šesti lety jsem založil se skvělým sochařem Michalem Trpákem a designérem Miroslavem Kodešem projekt Flera Gallery; zaštiťujeme asi dvacet třicet umělců, kdokoli se nám líbí a souzní s naším vkusem, přibereme ho. Jejich práce nabízíme klientům, spolupořádáme každoročně letní výstavu Umění ve městě v Českých Budějovicích. Desítky soch ve veřejném prostranství. Chce to vidět!

Autorem dřevěných panáků je Jakub Flejšar – trénér snowboardistky Evy Samkové?

Je. A musím říci, že je jedním z mých nejoblíbenějších umělců. Má neuvěřitelný drive a chuť do života. Teď s ním děláme asi čtyři projekty; všechny nesmírně živé, hravé, přesně jako je on sám.

Oceníte spíše zakázku typu zahrada pro diplomata, kde lze dát vyniknout svému umění a hrát si i s nočním nasvícením?

Lákavé jsou nové typy zahrad, jiné nápady a přání, nejde o velikost. Když dostaneme zahradu, která je obrovská, a máme neomezený budget, je to strašně jednoduché. Tohle milujeme, jde o krásnou projekci ducha, kdy si při práci létáme a přesně se tam sami zobrazíme, ale musím říci, že mě a moje architekty posunuje, když dostaneme zahradu, která pro nás představuje výzvu. Teď >

Hodnocení VIP zahrad

Pavčina Pořízková

Krásná anglicistní zahrada. Kytka dobře volené, bude tam stín. Líbí se mi cihly, materiály i volba nábytku. Za mě perfektní. Zahradního architekta, který to vytvořil, bych vzal do svého ateliéru.

Sandra Bullock

Klasická americká zahrada. Proporčně je v pořádku; jednoduché a čisté. Na nic si nehraje... Líbí se mi poměr zeleně vůči domu. Odhaduji, že jde o Floridu, kam toto bezvadně sedne.

mě oslovil sympatický pár – mají malou zahrádku, omezený rozpočet, jsou velmi blízko rušné silnici a mají dost požadavků, co tam chtějí dostat. A teď vidím, s jakým očekáváním na mě hledí oči jejich dětí, a já to musím vyřešit.

Zaplatí vás průměrná česká rodina?

Doufám, že si mě mohou dovolit zaplatit normální lidé! Nerad bych s nimi ztratil kontakt. Objednávají si mě i učitelé a lékaři a mě to zavazuje, umím si představit, jak na vysněnou zahradu spořili... Odměna architektovi počítaná z objemu realizace mi přijde nesmyslná. Když vysadím pár obrovských stromů, bude stát zakázka milion a já si vezmu deset procent za co? Za tři namalované stromy? Nechávám si platit čas, který klientovi věnuju; hodina mé práce stojí tisíc pět set korun. Vždy odhadnu, kolik hodin bude třeba, takže klient ví, do čeho se mnou jde.

Realizujete sen všech zahradníků, unikátní pražský bytový komplex Sakura je plný zeleně. Nejde tam jen o hledání vhodných rostlin?

To platí u každého projektu! Na každé zahradě přemýšlím, jak moc vše vyroste, kolik potřebuju vody, jakou půdu... Když se vytváří zahrada na střeše, řeší se tyto věci dvojnásob. Jakákoli chyba je okamžitě znát – nevhodně vybraný strom tam nebude špatně prosperovat, ale uschne.

Bude mít Sakura zahradníky?

Toto je věc, kterou řešíme s majiteli. Myslím, že podle poslední verze se každý majitel bytu bude starat o zeleň na svém balkoně a bude si moci poplat službu, ale zeleň je zde projektována tak, aby nepotřebovala moc údržby. Na společné prostory bude zahradník.

Kdy vznikl nápad převést vaši práci na televizní obrazovku a točit Ferdinandovy zahrady?

Před čtyřmi lety mě pozvala scenáristka Tereza Frcalová asi do tří dílů pořadu Polopatě. Měly úspěch a Tereza přišla s myšlenkou udělat nový pořad o zahradní architektuře. Já jsem vždycky chtěl předávat zkušenosti, ale realita natáčení byla těžší, než jsem myslel. Říkal jsem si, že na to nemám, že jsem moc zaměstnaný, abych se učil ještě moderovat. Začátky byly těžké, ale od natáčení druhé série si vše užívám.

Kritizoval jste, jak stavební firmy nakládají s ornici. Děje se to v Evropě jinak než u nás, kdy přijede buldozer a shrne zeminu?

Nemám tolik zkušeností z Evropy, k developerským projektům jsem přišel z Slovensku, kde to bylo podobné jako u nás. V Kanadě jsem ale viděl, že si ornice váží. Nikdy by ji nezaorali pod kamení a mrtvý podorniční terén. U nás vítězí levné developerské projekty. Vědí, že se vše prodá, ať je zahrada v jakémkoli stavu. Pak se setkávám s tím, že si lidé přeberou nemovitost a investují desítky – spíš stovky – tisíc korun do výměny zeminy, aby mohli něco zasadit.

Proč nemáte rád jiriny, symbolizující starým Aztékům boha slunce?

Neřekl jsem, že je nemám rád! Nehodí se do koncepce přírodních výsadeb a zahrad, které dělám.

V realizacích opakujete šalvěj, rozrazil...

To jsou rostliny, které se tam hodí. Moderní zahradní architektura ráda pracuje s vertikálními trvalkami a třeba šalvěj v tomto směru fantasticky funguje spolu s vysokými trávami. Jsou to čisté výtvarné postupy, které rádi používáme. Šalvěj je skoro v každém našem slunném projektu.

Vaše zídky nejsou spojované betonem. Vydrží?
Stabilní suchá zídka se dá postavit i dva metry vysoká, dělá-li ji odborník. Lidem, kteří toto zkoušejí poprvé, radím, aby šli jen do výšky osmdesát centimetrů. Zídka musí být bezpečná, až se kolem proběhne dítě. Dost záleží na kamenech, které jsou k dispozici, a kolik se projektu věnuje času. Musím říci, že suché zídky vycpané skalničkami vypadají vždycky skvěle.

Líbí se vám zahrady obehnané ostnatým drátem? Pořídil jste plot domů?

Ne. A při rekonstrukci svého domu jsem nechal původní plot ze třicátých let. Nedovedu si představit, že bych volil cokoli jiného; plot je pro mě symbolem návaznosti na okolí. Klienty přesvědčuju, aby se původních plotů nezbavovali a raději je rekonstruovali.

Pracujete pro byznysmeny. Předávají si na vás kontakt, či vás doporučí architekti nemovitostí?
Stává se obé, hlavně ale máme architektonická studia, s nimiž spolupracujeme. Je super, když jsme s architekty od začátku na jedné lodi, setkáváme se na pozemku, řešíme šířku terasy a desítky detailů... Jde o bonus pro všechny zúčastněné, včetně klienta.

Byznysmeni jsou zvyklí vše řídit. Nastolují komplikovanější komunikaci?

O jejich bydlení se většinou starají manželky. Podnikatelé přijdou, vyslechnou studii, ale detaily dotahují jejich ženy. Problém někdy bývá s perfekcionalisty z řad obou pohlaví. Zahrada je krásná díky tomu, že je dynamická, proměnlivá, přírodní. Pokud na to klient nepřistoupí, naše spolupráce nemá smysl. Neumím zařídit, aby květina rozkvetla a po krátkém čase neodkvetla. Řada puntíkářů chce dřevěné terasy bez třísek, což též nejde. I krásný biotop musíte sledovat a včas zakročit, pokud začne zelenat. Příroda není neměnná.

Co dává setkávání s lidmi, kteří nemají limity?

Klienty Flery jsou lidé, kteří dělají dobře svou práci – s nimi jsou inspirativní setkání. Snažím se pochopit, v čem spočívá jejich úspěch. Mám za sebou práci na zahradě ředitelky českého Googlu Taťány le Moigne. Sama mi nabídla, že budu-li chtít rozšiřovat povědomí o zahradní architektuře, je připravená svou zahradu ukázat. To gesto mě těší, protože ho udělala žena, která toho dost dokázala, a chce se mnou sdílet své know-how. To je víc než všechny peníze světa. □

INZERCE

epet. Život s lepší energií
energetický partner festivalu

HITRÁDI VYSOČINA
...která hraje

SÁZAVAFEST
SVĚTLÁ NAD SÁZAVOU
26. - 28. 7. 2018

Kryštof

NO NAME • Vojtěch Dyk & B-SIDE BAND • MANDRAGE
Graham Candy • Mig 21 • EWA FARNA • INÉ KAFE • JELEN
Miro Žbirka • ANNA K • Rytmus • Jaroslav Uhlíř
SLZA • MONKEY BUSINESS • Mirai • Emma Smetana
Poetika • DOGA • Portless • Eddie Stoilow • Street 69 a mnoho dalších...

Více na:

sazavafest.cz

ticketspot.cz

KANADU
...až v leteních

Instinkt

RENTALCZ
...občerstvení - a.s.

TYDEN

PARLAMENTNÍ
...klub

MONSTER
...MUSIC

TicketSPOT
...organizace koncertů

TV
...má